

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้เสนอหลักการ และแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เจตคติของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ความหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ และบทบาทของครูกับผู้เรียน
3. ความหมายของเจตคติ และประโยชน์ของเจตคติ
4. การวัดเจตคติ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษา

ในการสอนพลศึกษา (สมคิด, 2517 : 26) จะต้องสอนตามวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา ซึ่งให้สัมฤทธิ์ผลทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ดังนั้นในการสอนจะต้องเลือกเฟ้นกิจกรรม และวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กบรรลุผลตามเป้าหมาย การตั้งจุดประสงค์ในการสอนจึงมีความจำเป็น และสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นแนวทางให้เราทราบว่า เราจะใช้วิธีการสอนอย่างไร จุดประสงค์ของการสอนวิชาพลศึกษา มีดังนี้

1. ให้นักเรียนมีสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความแข็งแรง ความทนทาน ความคล่องแคล่วว่องไว และความเร็ว
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อนำทักษะในการเล่นกีฬาเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเองในชีวิตประจำวัน เพราะทักษะ หรือความสำเร็จเป็นแรงจูงใจ ที่จะให้บุคคลนั้นเล่นกีฬา ต่อไปเรื่อย ๆ
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในกฎระเบียบ กติกา และมารยาทการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ให้นักเรียนได้เป็นผู้เล่น และผู้ดูที่ดี นับว่ามีความสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการสอนทักษะ ซึ่งจะนำมาสู่จุดหมายปลายทางของการกีฬา ซึ่งครูจะต้องสอน และอบรม

4. ต้องการให้นักเรียน มีคุณลักษณะประจำตัว คือ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย สามัคคีกลมเกลียว รักใคร่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี

5. ส่งเสริมให้นักเรียน มีทัศนคติที่ดี ต่อการออกกำลังกายของตนเอง และสุขภาพของร่างกาย และช่วยให้นักเรียน ได้เลือกกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพ และถูกสุขลักษณะ

วรงค์ดี เพียรชอบ (2527 : 118-119) ได้ให้คำแนะนำในการสอนวิชาพลศึกษา โดยทั่วไป ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. การสอนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด
2. ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมโดยทั่วถึงกัน
3. ทำบทเรียนให้มีความสนุกสนาน
4. สามารถสาธิต หรือวิเคราะห์ลักษณะท่าทาง ของการเคลื่อนไหวในส่วนต่าง ๆ

ของร่างกายในทักษะที่จะสอนนั้นได้

5. ครูควรเข้าใจเสียงดัง ของนักเรียนว่าเสียงดังนั้น เป็นเสียงดังจากความสนุกสนาน หรือตื่นเต้น จากการเรียนวิชาพลศึกษา

6. ถ้าหากว่าครูพลศึกษาใช้นกหวีด นักเรียนควรจะได้ทราบว่า สัญญาณนกหวีดนั้น หมายถึงอะไร

7. ครูผู้สอนจะต้องมีทัศนคติที่ดี กับนักเรียนทุกคน

8. ครูควรเคารพ และเชื่อในความสามารถของนักเรียน

9. ครูไม่ควรใช้เวลาพูด หรือบรรยายให้นักเรียนฟังมากเกินไป เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาทันที

10. ความสำเร็จในการเรียน เป็นหัวใจสำคัญ ในการที่จะให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษา

11. การสอน ครูควรเน้นในท่าที่ถูกต้องมากกว่าท่าที่ผิด และหมั่นเวียนช่วยเหลือนักเรียนได้ทั่วถึงกัน

12. ถ้ามีการอธิบายกติกาการเล่น ควรเป็นไปอย่างสั้น ๆ และเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น

13. การสอนวิชาพลศึกษาทุกครั้ง ครูควรปลูกฝังคุณธรรมในตัวนักเรียนควบคู่กันไป

14. ในการสอนวิชาพลศึกษานั้น ครูต้องระลึกอยู่เสมอว่า เราสอนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับการศึกษา โดยวิธีการของการพลศึกษา

15. ครูพลศึกษาจะต้องสอน จะต้องช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรลุผลได้ตามที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (2544 : 2) การจัดกระบวนการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ กระบวนการความคิด เจตคติ และค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมกาปฏิบัติตนของผู้เรียนเพื่อพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

นอกจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาแล้ว โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเป็นประจำอย่างหลากหลายในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างพื้นฐานการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างค่านิยมและสุนิษย์ที่ดี รักการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่อย่างเต็มศักยภาพในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนจะต้องจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนทุกคน ตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพด้วยการมีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังจะต้องร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดีให้เกิดอย่างยั่งยืนตลอดไป

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเนื่องจาก (2544 : 201)

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาและฝึกทักษะด้านการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีต่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพ

บทบาทของผู้สอน (2544 : 208) จะต้องรู้วิธีที่จะพัฒนาผู้เรียนในเรื่องทักษะการคิด ไตร่ตรอง และโครงสร้างกระบวนการคิดให้เกิดในตัวผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุด ผู้สอนต้องเชื่อมั่นในความรับผิดชอบของผู้เรียนในการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดความมั่นใจว่าการมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติของผู้เรียน จะก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าในการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างอิสระ และร่วมมือกันทำงานทุกคน ผู้สอนต้องวางเป้าหมายภาระงานให้ชัดเจน จัดเตรียมเวลาเพื่อการฝึกฝนวางรูปแบบการคิด ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้เหมาะสมในด้านต่าง ๆ

แนวทางการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในโรงเรียน

สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น และผู้เรียน มีการบริหารการใช้หลักสูตรเพื่อผู้เรียนบรรลุตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนี้

1. การจัดการเวลาเรียน ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนต้องวางแผนจัดการเรียนรู้ร่วมกัน จัดเวลาให้ได้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และจัดกิจกรรมเสริมตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนในแต่ละวัน
2. การจัดบุคลากร ต้องมีบุคลากรเพียงพอและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และได้รับการฝึกฝนทางพลศึกษาโดยตรง สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องตามความต้องการ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
3. จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย พร้อมเพียงพอ สำหรับการบริการและให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการออกกำลังกายและเล่นกีฬา เพื่อการมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
4. แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ควรจัดวัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่สะดวก เพียงพอ ทันสมัยสำหรับศึกษาค้นคว้า เรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง ตลอดจนมีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
5. กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ประสบการณ์ วุฒิภาวะ มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างสนุกสนาน ปลอดภัย โดยเฉพาะกิจกรรมการทำโครงการควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนได้จัดทำโครงการของตนเองที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
6. กระบวนการเรียนรู้ของพลศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียนได้นำหลักการแข่งขัน และความร่วมมือมาใช้ในการดำเนินชีวิต และเข้าใจในกระบวนการแข่งขันที่ถูกต้อง และร่วมกิจกรรมการแข่งขันด้วยความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาตามวิถีประชาธิปไตย
7. การวัดและประเมินผล ควรอำนวยความสะดวก จัดวัสดุอุปกรณ์ สื่อทางพลศึกษา ที่ผู้เรียนสามารถวัดและประเมินผลได้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ตลอดจนควรมีวิธีการประเมินอย่างน้อย 9 อย่าง ดังนี้
 - 1) การทดสอบด้านการแพทย์ หรือด้านสุขภาพ
 - 2) ความสามารถในการเรียนรู้ทางด้านการเคลื่อนไหว
 - 3) การทดสอบสมรรถภาพทางระบบไหลเวียนเลือด
 - 4) การทดสอบสมรรถภาพทางด้านการเคลื่อนไหว

- 5) การทดสอบสมรรถภาพทางด้านทักษะ
- 6) การทดสอบความรู้ด้านพลศึกษา
- 7) การทดสอบทางด้านทัศนคติ
- 8) การทดสอบทางด้านสุขลักษณะและด้านพฤติกรรม
- 9) การทดสอบทางการปรับตัวในสังคมและด้านอารมณ์

อจรรยา ประไพตระกูล (2521 : 82) ได้ให้ทัศนะว่า ครูที่ดีควรประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ครูควรสามารถตีความจุดหมาย ของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น และจุดหมายเฉพาะวิชา มาเป็นพฤติกรรมได้
2. ควรรู้จักเลือกเนื้อหาวิชา ให้เหมาะสมกับระดับชั้น เพื่อศึกษาค้นคว้าหาประสบการณ์ เพิ่มเติม ไม่ยึดตำราเล่มเดียวในการสอน
3. วิธีสอนของครูตามหลักสูตรใหม่นั้น ครูจะต้องศึกษาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจน เทคโนโลยีสมัยใหม่ และรู้จักเลือกวิธีสอนให้เหมาะสม กับเนื้อหาวิชา คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล
4. ในด้านการสอนนั้น ครูต้องเป็นคนที่มีความรู้กว้างขวาง รู้จักสัมพันธ์เนื้อหาวิชา ฝึกให้นักเรียนรู้จักสัมพันธ์ความคิด มีความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
5. ในการวัดผล และประเมินผลการสอน ครูต้องศึกษาหาความรู้ให้ถ่องแท้ ต้องกำหนด เกณฑ์วัดผลให้แน่นอน จะมีการวัดผลอย่างไร หัววิธีปฏิบัติให้ง่าย และมีประสิทธิภาพ
6. ประการสุดท้าย ที่มีความสำคัญที่สุดในการสอนของครู คือ ความมีชีวิตชีวา ความกระตือรือร้น ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ สมกับที่เป็นครู ในยุคการเปลี่ยนแปลงของสังคมระบอบประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าการสอนวิชาพลศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียน กับครูผู้สอนที่ต้องทำความเข้าใจซึ่งกัน และกันที่ถูกต้อง การสอนไม่ใช่เป็นการนำเอา ความรู้มาบอกผู้เรียนเท่านั้น ครูพลศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน ที่จะทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของวิชา
2. ครูผู้สอนควรมีการเตรียมแผนการสอน
3. ครูผู้สอนควรมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูผู้สอนควรมีการวัดผล และประเมินผลการเรียนทุกครั้ง

2. ความหมายของคำว่าผู้เรียนเป็นสำคัญและบทบาทของครูกับผู้เรียน

สำหรับคำว่า “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” “เด็กเป็นศูนย์กลาง” หรือ “นักเรียนเป็นศูนย์กลาง” (Learner Centered, Child Centered, Student Centered) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ดังนี้

คาร์ล โรเจอร์ (Carl R.Rogers) คือ ผู้คิดค้น และใช้คำว่า “เด็กเป็นศูนย์กลาง” (Child - Centered) เป็นครั้งแรก และต่อมา มีคำซึ่งแสดงถึงแนวความคิดการจัดการเรียนรู้ ในลักษณะคล้ายกัน อีกหลายคำ แต่คำว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นคำที่แสดงภาพการเรียนรู้ ที่สมบูรณ์ชัดเจนกว่าคำอื่น ๆ เพราะเป็นคำที่สามารถบรรยายถึงสิ่งที่เราหวังจะได้ประสบผลสำเร็จ คือ ระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (หน่วยศึกษานิเทศ, นครราชสีมา : 6)

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดความรู้ด้วยตนเอง

โกวิท วรพิพัฒน์ (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 42) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

โกวิท ประวาลพุกษ์ (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 42) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสร้างความตระหนัก ทักษะกระบวนการ 9 ชั้น กระบวนการความรู้ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการสอนความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

ประเวศ วะสี (กรมสามัญศึกษา, 2543 : ก) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงานอันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย

อัจฉรา วงศ์โสธร (วิชาการ, 2542 : 42) กล่าวว่า การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยการเตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้คอยสอดส่อง สำรวจในขณะที่ผู้เรียนฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเอง และเกิดพัฒนาการขึ้น

กรมวิชาการ (2543 : 1) การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

โคลิน แคมเบล (Colin Campbell) (วัฒนาพร, 2542 : 9) มองว่า หลักการสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้บทบาทแก่ผู้เรียนได้เตรียมข้อมูล และเนื้อหาที่จะทำกิจกรรมได้เอง โดยใช้ประสบการณ์ความรู้ และความชำนาญของผู้เรียนแต่ละคน

เมื่อประมวลแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวทางที่มุ่งพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ได้เลือกเรียนตามความต้องการ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน ซึ่งแนวคิดนี้นำไปสู่หลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อไป

โดยหลักการแล้ว แนวคิดเหล่านี้มีที่มาจากแนวคิดทางการศึกษา ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” หรือ “Learning by doing” อันเป็นแนวคิดที่แพร่หลาย และได้รับการยอมรับทั่วโลกมานานแล้ว การจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจัดกระทำนี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนบทบาท ในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้ เท่ากับเป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าอยู่ที่ผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลังจากแนวคิดดังกล่าวเกิดขึ้น ต่อมาได้มีผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานของดิวอี้ทั้งสิ้น แนวคิดใหม่ ๆ เหล่านี้ต่างช่วยส่งเสริมแนวคิดหลักของดิวอี้ ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น กว้างและหลากหลายยิ่งขึ้น น่าสนใจและได้ผลมากยิ่งขึ้น (ทิศนา แจมมณี, 2542 : 4)

ด้วยพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การสอนแบบให้นักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) กับปรัชญาเบื้องต้นของการจัดการศึกษาที่ว่า ต้องจัดให้นักเรียนได้พัฒนาครบทั้งสี่ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ดังนั้น ในการสอนแบบให้นักเรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งสี่ด้านเช่นเดียวกัน คือ

1. มีส่วนร่วมทางร่างกาย (Physical Participation) โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อให้ตื่นตัวตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จะเกิดได้ดีเมื่อนักเรียนอยู่ในสภาพตื่นตัว
2. มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) โดยจัดกิจกรรมให้กระทบกระเทือนอารมณ์ของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางอารมณ์มีผลต่อการสร้างจิตสำนึก ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมแบบยั่งยืน
3. มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้ตลอดจน การรับความรู้สึกจากคนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้างในสังคม เพื่อให้เกิดความตระหนักว่า แหล่งความรู้ที่แท้จริงมีมากมายหลายแห่งในบุคคลและสถานที่รอบกาย ไม่ใช่ครูเท่านั้นที่ เป็นผู้รู้ นักเรียนควรใช้แหล่งความรู้ต่าง ๆ รอบตัวนี้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนการได้รับความรู้สึกของคนอื่นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะพฤติกรรมของแต่ละคนมีผลต่อกันและกัน และมีผลต่อการสร้างสังคมที่ดี
4. มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวในกลไก ของสมองโดยการใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือ ดังนั้น กิจกรรมที่จะจัดขึ้นจะเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิด

จากพื้นฐานความเชื่อดังกล่าว นำมาสู่สาระสำคัญของหลักการสอนแบบ CIPPA ซึ่งระบุไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นสำคัญ คือ ศูนย์กลางของการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Construct)
2. นักเรียนจะต้องมีโอกาส ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากผู้อื่น (Interaction)
3. นักเรียนจะต้องมีการเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Physical Participation)
4. นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ (Process)
5. นักเรียนจะต้องมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ (Application)

1. การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

การสร้างความรู้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องได้ความรู้ที่เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยรู้มาก่อน แต่ถ้าได้ถึงขนาดนั้นก็นับว่าวิเศษสุด ตัวอย่างนี้มีมาแล้ว คือการที่มนุษย์ว่าโลกนี้มีลักษณะกลม ไม่แบนอย่างที่เคยเชื่อ หรือการรู้ว่าโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากเชื้อโรค ไม่ได้เกิดขึ้นมาเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์อีกมากมาย ดังที่ได้ทราบกันดีอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การรู้เพิ่มจากสิ่งเดิมที่รู้อยู่แล้ว ก็ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ได้แล้ว ตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของเพียเจต์ (Piaget) มนุษย์มีโครงสร้างทางสติปัญญาที่เรียกว่า Schema ซึ่งสามารถงอกงามได้ ด้วยการเกิดปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม แล้วเกิดกระบวนการขึ้นในสมอง มีการปรับแต่งประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิม โดยวิธีพอกขยาย (Assimilation) และการปรับให้เหมาะ (Accommodation) ซึ่งอาจทำให้เกิดโครงสร้างใหม่ที่ต่างไปจากเดิมทั้งสองกรณีก็ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ได้

2. การมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้จากผู้อื่น

หมายถึง นักเรียนจะมีกิจกรรม พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือความรู้กันภายในกลุ่มในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือในชุมชนที่นักเรียนอยู่ เรียกว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งนอกจากจะได้ความรู้แล้ว ยังมีโอกาสการเรียนรู้ การอยู่ด้วยกันในสังคม หรือการปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ คือ ได้มีโอกาสรับรู้ความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ หรือมีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

3. การได้มีการเคลื่อนไหวทางร่างกาย

หมายถึง นักเรียนได้มีโอกาสแสดงบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้เคลื่อนไหวร่างกายทำให้กระฉับกระเฉงตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ในส่วนนี้ นักเรียนจะได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางร่างกาย

4. การได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ

หมายถึง นักเรียนได้มีโอกาสใช้กระบวนการเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ถึงความรู้สึก สมัยครสมาน สามัคคี รักใคร่กัน จากการได้ทำกิจกรรม ร่วมมือ ร่วมแรงทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หรือการได้รับความรู้จากการตอบคำถามของครู หรือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากเพื่อน ในส่วนนี้นักเรียนจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางสังคมและอารมณ์

5. การมีโอกาสได้นำความรู้ไปใช้

หมายถึง นักเรียนมีโอกาสได้นำความรู้ที่สร้างขึ้นเอง ไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่นที่มีความคล้ายคลึง หรือเกี่ยวข้องกันเป็นการได้ทดสอบความรู้ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ ความพอใจ เป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไปอีก

ถ้าครูสามารถออกแบบกิจกรรมการสอน ให้มีส่วนประกอบต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน ก็ถือว่าเป็นครุมีแผนการสอน ที่สามารถนำไปสอนโดยให้นักเรียนเป็นสำคัญได้ดี ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องยากลำบากในครั้งแรก แต่ถ้าฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ เข้าก็จะเกิดความชำนาญ ความเห็นดีเห็นชอบของครูเป็นสิ่งที่ต้องคิดวางแผนเตรียมการ แต่ในขณะที่ทำการสอนครูจะไม่ต้องเห็นดีเห็นชอบที่จะต้องแสดงบทบาทที่เป็นผู้นำตลอดเวลาอีกต่อไป (นवलจิตต์ เขวกิรติพงศ์, 2542 : 16-17)

สรุปว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องทักษะกระบวนการ โดยผสมผสานกับเรื่องความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ตั้งแต่คิด ค้นคว้าหาความรู้ และลงมือปฏิบัติจริง ทุกขั้นตอนจนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

บทบาทของครู และผู้เรียนในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะใช้แนวคิดใดจะประสบผลสำเร็จไปไม่ได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตนดังกล่าวไว้ข้างต้น ครูจำนวนมากยังคงเคยชินอยู่กับบทบาทเดิม คือการเป็นผู้บอก เล่า ถ่ายทอด อธิบาย เนื้อหาความรู้ให้ผู้เรียนและผู้เรียนจำนวนมากก็เคยชินกับการเป็นผู้ฟังรับความรู้และจำความรู้ การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูและผู้เรียนทั้ง 2 ฝ่าย ต่างก็เปลี่ยนพฤติกรรม ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและผู้เรียนก็เปลี่ยนพฤติกรรม การเรียน อย่างไรก็ตามผู้ที่จำเป็นต้องเริ่มต้นก่อนก็ควรจะเป็นครู เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการและรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว เมื่อสภาพการเรียนการสอนเปลี่ยนไป ผู้เรียนก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามสภาพที่จัดให้ไม่ช้าก็เร็ว ขึ้นอยู่กับการปรับตัวของผู้เรียนและแรงเสริมที่ได้จากครู

บทบาทครู

1. การเตรียมการสอน

ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.1 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.2 วางแผนการสอน

1.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.2.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน

1.2.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักชิปปาหรืออื่น ๆ

1.2.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.3 จัดเตรียม

1.3.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

1.3.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.3.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือ วัสดุทัศน วัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.3.4 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

1.3.5 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

2. การสอน

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยน

ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาการที่เกิดขึ้น

2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.3 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

- 2.3.5 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น
- 2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 2.3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. การประเมินผล

- 3.1 เก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานของผู้เรียน
- 3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

สรุปว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทปลูกเร้า และเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรม ให้ค้นพบคำตอบ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก

บทบาทผู้เรียน

เมื่อครูปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสอนของตนแล้ว ผู้เรียนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนด้วย การเรียนการสอนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนจะมีบทบาทที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วม ในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือ ประสพการณ์ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้
2. บทบาทในการศึกษา หรือลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิด ในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือ ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่หามาได้ และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง
3. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สรรค์สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทน และสามารถนำความรู้นั้น ไปใช้ได้สะดวกขึ้น

4. บทบาทในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ที่นักเรียนได้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้น การประยุกต์ใช้จะช่วยต่อยอดความเข้าใจ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้ นั้น ๆ และการนำความรู้ไปใช้ ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้ด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ข้างต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น
2. ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการดำเนินงาน / กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่ม เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูลและการสรุป เป็นต้น
3. รับฟัง พิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
4. ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ ถัดค้าน สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกับผู้อื่น
5. แสดงความสามารถของตน และยอมรับความสามารถของผู้อื่นตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ
6. เรียนรู้จากกลุ่ม และช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ (ทิสนา แคมมณี, 2542 : 23-27)
สรุปว่า ผู้เรียนมีส่วนในการกำหนดจุดมุ่งหมายกิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน

จัดการเรียนการสอนอย่างไรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้แสดงออกถึงความสามารถของตนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้น ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของระบบการสอนให้สอดคล้องกันทั้งระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตใจเข้าร่วมในการเรียนรู้ โดยใช้ยุทธวิธี 4 ประการ ดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1

วิธีสอนแบบดาว 5 แฉก คือ

1. การเรียนเป็นกลุ่ม
2. การใช้คำถามเป็นสื่อให้เด็กคิด
3. การให้เด็กทำกิจกรรมและสร้างผลงาน
4. การช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ โดยการเสริมด้วยสื่อสายตาต่าง ๆ
5. การเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

ยุทธวิธีที่ 2

การสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้

1. ปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. จัดบริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ และแหล่งสนับสนุนการเรียน
3. จัดศูนย์วิทยากรให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือไปจากห้องเรียนปกติ และห้องสมุด โดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ
4. ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้าน
5. ร่วมมือกับผู้ปกครอง ดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้าน และนอกโรงเรียน

ยุทธวิธีที่ 3

การแนะแนว และจิตวิทยา โดยประสานระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูแนะแนว โดยการทำงานเป็นทีมพัฒนาระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ความรู้แก่ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม

ยุทธวิธีที่ 4

การประเมินผล โดยใช้ 5 กระบวนการ คือ

1. การประเมินผลโดยการทดสอบความรู้ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. การประเมินจากแฟ้มผลงานหรือแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของเด็ก
3. การประเมินจากการติดตามกระบวนการทำงานของเด็ก
4. การประเมินจากพัฒนาการลักษณะนิสัยของเด็ก
5. การประเมินจากข้อสอบมาตรฐาน เพื่อวัดความสามารถด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3-4) ได้วิเคราะห์ตัวบ่งชี้ การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบูรณาการมาจากทฤษฎี การเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความสุข, การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด, การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและ ลักษณะนิสัยและการฝึกฝนกาย วาจา ใจ โดยแยกตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ก่อน, ระหว่างและ หลังการเรียนการสอนไว้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน	ตัวบ่งชี้การสอนของครู
1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง	2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม	3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและ แสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล	4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียน ได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหา คำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วย ช่วยกันนักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวม ข้อมูลและ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง	5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและ ฝึกปรับปรุงตนเอง

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน	ตัวบ่งชี้การสอนของครู
6. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของตนเองอย่างมีความสุข	6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุง ส่วนด้อยของนักเรียน
7. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบ ในการทำงาน	7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการ คิดการแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและ ยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่าง ต่อเนื่อง	8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและ เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
	9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายสัปดาห์และวินัยตาม วิถีวัฒนธรรมไทย
	10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ การนำแนวคิดนี้สู่การปฏิบัติในห้องเรียนและในโรงเรียน จึงต้องกระทำอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติอย่างจริงจัง การยอมรับในแนวคิดและมีเจตคติที่ดีต่อแนวทางนี้ของผู้เรียน และของครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียน คือปัจจัยสำคัญที่จะเป็นพื้นฐานหลักสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ความชัดเจนในหลักการ วิธีการ เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในการจัดการทั้งในและนอกห้องเรียน คือ ข้อมูลสำคัญที่ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนต้องเรียนรู้ฝึกฝนและปฏิบัติจนเชี่ยวชาญ เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือทางเลือกใหม่ของการจัดการศึกษา ซึ่งจะนำพาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขกาย และใจ

3. ความหมายของเจตคติ และประโยชน์ของเจตคติ

คำว่าเจตคติ หรือทัศนคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude หมายถึงท่าที ความรู้สึก แนวความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 , 2539 : 237)

นอกจากนี้ การให้คำนิยามของเจตคติ มีนักการศึกษา และนักจิตวิทยาให้นิยาม หรือ คำจำกัดความไว้หลากหลายแตกต่างกัน ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ได้นิยามว่า เจตคติเป็นความคิดเห็น ซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะปฏิบัติเฉพาะอย่าง ต่อสถานการณ์ภายนอก

พชนี วรกวิน (2522 : 60) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือ แนวโน้มที่พร้อมจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อม ในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบ

เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2523 : 93) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคล แสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการอบรมให้การเรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

สำเรจ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 8) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีต่อ สิ่งต่างๆ ที่อาจแสดงออกเป็น 2 นัย คือ ความชอบ ความพึงพอใจ จะแสดงออกในลักษณะ ความไม่พอใจ ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดเบื่อหน่าย หรือต้องการหนีห่างจากสิ่งนั้น

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) ได้นิยามว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงถึงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหา เมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

ศักดิ์ สุนทรเสนีย์ (2531 : 2-3) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ ดังนี้

1. เจตคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง หรือการมีอคติของบุคคลใด การที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ที่ได้รับมา

2. เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือต่อต้าน สภาพแวดล้อมที่จะมาถึงทางใดทางหนึ่ง

3. ในด้านพฤติกรรมของคนเรา เจตคติ หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมในการที่จะตอบสนอง กล่าวคือ

3.1 เป็นการแสดงถึงการตอบสนอง ที่เกิดขึ้นภายในบุคคลนั้น ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นทันทีทันใด และสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก การฟังแสดงถึงการตอบสนอง อาจจะแสดงออกมาอย่างรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัวทางด้านวาจา หรือจากสิ่งเร้าภายในร่างกาย สิ่งที่แสดงออกมาแต่ละอย่าง เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของการตอบสนองเจตคติและแนวโน้มเชิงอื่นๆ ภายในตัวบุคคล

3.2 การตอบสนองทั้งหมด เป็นการแสดงออกโดยการกระตุ้นให้แสดงออก ซึ่งเจตคติอาจจะกระทบภายในหรือภายนอกบุคคลนั้น

3.3 การตอบสนองทั้งหมด เป็นผลของวิถีชีวิต แรงขับที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่จะทำให้เกิดการตอบสนองเป็นการสร้างภาพพจน์ต่างๆ ตามนิสัยของคนๆ นั้น

นิพนธ์ แจ็งเอี่ยม (2535 : 118) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สิ่งที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งเราไม่สามารถสังเกต หรือวัดได้โดยตรง แต่เราสามารถรับรู้ได้ โดยดูจากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไร เราก็ทราบได้ทันที

บุญศรี คำชาย (2540 : 159) กล่าวถึง เจตคติว่า ท่าที ความรู้สึก หรือ ความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเรา ลักษณะโดยทั่วไปของเจตคตินั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ผูกพันอยู่กับเป้า มีทิศทางและความเข้มที่แปรไปได้ เมื่อเกิดแล้วค่อนข้างคงทนแต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ และแสดงออกมาให้เห็นได้องค์ประกอบของเจตคติดีมีอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบด้านความรู้ หมายถึง ภาพรวมที่เกิดขึ้น ในความคิดของบุคคล เมื่อบุคคลได้รับรู้สิ่งเร้า ความรู้นี้อาจอยู่ในรูปของความเชื่อ ความเห็น หรือความรู้จักสิ่งเร้านั้นๆ โดยปกติองค์ประกอบด้านความรู้ จะเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรม

องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นสภาวะความรู้สึก หรือสภาวะทางอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า ในลักษณะของการประเมิน องค์ประกอบด้านนี้เห็นได้ชัดกว่าด้านความรู้ เนื่องจากเมื่อเกิดความรู้สึก จะมีผลต่อด้านสรีระด้วย

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น กับความคิด และกระบวนการทางสรีระ ทำให้พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามความรู้ และความรู้สึกที่มีอยู่

ล้วน สายยศ (2543 : 53) ให้ความหมายว่า เป็นอารมณ์ ความรู้สึกอันบังเกิดจากการได้สัมผัสรับรู้ต่อสิ่งนั้น โดยแสดงความโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งในการประเมินว่าชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1962) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรก ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต่อแนวคิดใด หรือสถานการณ์ใด ในทางเข้าหา หรือหนีออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง ในทางที่เอนเอียงในลักษณะเดิมเมื่อพบกับสิ่งนั้นอีก

เทอร์สโตน (Thurstone, 1967) ให้นิยามว่า เจตคติ เป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวัดเจตคติ จึงวัดโดยตรงไม่ได้ แต่สามารถวัดได้ในรูปของความคิดเห็น หรือการแสดงออกทางภาษา

อลพอร์ต (Allport, 1967 : 8) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรง ที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคล ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ฟิชบายน์ (Fishbein, 1967) ให้นิยามว่า เจตคติ เป็นสภาพความพร้อมทางสมอง และประสาท ซึ่งการจัดระบบประสบการณ์ จากอิทธิพลภายนอก หรือภายในที่มีต่อบุคคลในการที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และต่อสถานการณ์ใด ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น

อนาสตาซี (Anastasi, 1968 : 80) ให้นิยามว่า เจตคติเป็นความโน้มเอียง ที่บุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่กำหนดให้ ในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบ เราสังเกตเจตคติโดยตรงไม่ได้ แต่สรุปพาดพิงจากพฤติกรรมที่แสดงออกทางภาษา และไม่ใช้ภาษา

โรเกิช (Rokeach, 1970 : 112) ให้นิยามว่า เจตคติ เป็นการผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อถือ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง ในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

กู๊ด (Good, 1973 : 49) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงหรือแนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งของ สถานการณ์ หรือค่านิยม โดยปกติจะแสดงออกมาพร้อมกับความรู้สึก และอารมณ์ เจตคติไม่อาจสังเกตได้โดยตรง แต่จะอ้างอิงได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งที่เป็นพฤติกรรมทางภาษา และไม่ใช้ภาษา

ครุซ (Cruze, 1974 : 184) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ตนได้รับอาจจะมาก หรือน้อยก็ได้ และเจตคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

เคนเลอร์ (Kendler, 1974 : 617) ให้นิยามว่า เจตคติ คือ ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในสังคม ครอบครัว หรือแนวโน้ม ในการที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่สนับสนุน หรือต่อต้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน หรือแนวคิด บางอย่าง การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ เรียกว่า เจตคติทางบวก และการแสดงออก

ในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ เรียกว่า เจตคติทางลบ และเมื่อได้เกิดขึ้นแล้วจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

กานเย่ (Gange, 1977 : 219) กล่าวว่า เจตคติ เป็นสภาพภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล เจตคติไม่ได้กำหนดการปฏิบัติที่เป็นเฉพาะ แต่ทำให้กลุ่มของการปฏิบัติในแต่ละบุคคล มีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก หรือน้อย เจตคติจึงเป็นแนวโน้มของการตอบสนอง หรือความพร้อมในการตอบสนองของบุคคล

จากความหมายของบุคคลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสถานการณ์ บุคคล หรือสิ่งของ ทั้งในทางบวกและทางลบ ดังนั้น เจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงหมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรชัย พิศาลบุตร (2528 : 150-152) ได้สรุปทฤษฎี เกี่ยวกับเจตคติของนักศึกษาและนักจิตวิทยาไว้หลายท่าน และกล่าวว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่ยอมรับและนิยมใช้กันในปัจจุบัน มีสองทฤษฎี ได้แก่

1) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีหลายส่วนประกอบ (Multi-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เจตคติประกอบด้วยสามส่วนประกอบ คือ

1.1) พุทธิ (Cognition) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความเชื่อ (Opinion or Belief) ที่บุคคลหนึ่งมีต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

1.2) วิกาพ (Affect) หมายถึง ความรู้สึกหรือการประเมินค่า (Feeling or Evaluation) ของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

1.3) ความตั้งใจในการกระทำ (Conation) หมายถึง เจตนาต่างๆ ทั้งทางด้านพฤติกรรม และด้านการกระทำ (Behavioral Intention or Action Intention) ที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่ และเป็นแนวทางที่จะใช้ปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น หรือสถานการณ์อื่น

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีส่วนประกอบเดียว (Uni-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลนั้นๆ เพียงอย่างเดียวที่ควรจะเรียกว่า เป็นเจตคติของบุคคล ส่วนพุทธิ หรือความตั้งใจในการกระทำนั้น ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

สรุปได้ จากการเสนอทฤษฎีของเจตคตินี้แล้วจะได้รู้ความรู้พื้นฐานและความเป็นมาของเจตคติที่บุคคลมีต่อวัตถุ การกระทำหรือความคิด เพื่อเป็นแนวทางการกระทำ หรือความคิดและเป็นแนวทางในการศึกษาเจตคติ ต่อไป

กาลยาณา คำสุวรรณ (2524 : 227) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของเจตคติไว้ดังนี้

1) เป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัว เมื่อมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดบุคคลย่อมเข้าหาสิ่งนั้นและหลีกเลี่ยงถ้าไม่ชอบสิ่งนั้น

2) ให้ค่านิยม หรือความชื่นชอบต่อเนื่องไปถึงสิ่งอื่นๆ เช่น ถ้าเรามีเจตคติว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมต้องใช้สันติวิธี ถ้าเราพบใครที่มีแนวคิดเช่นนี้ เราก็จะชอบเขาด้วย

3) ช่วยให้เกิดความหมายของสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น เรามีเจตคติที่ดีต่อพ่อแม่ แม่บางครั้งพ่อแม่จะขัดใจเรา เราก็เข้าใจว่าพ่อแม่ทำกับเราด้วยความหวังดี

4) ช่วยป้องกันตัวเอง หรือรักษาหน้าเอาไว้ เช่น คนที่ไม่ยอมรับความสามารถที่แท้จริงของตนเองก็จะสร้างเจตคติว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่น ไม่ยอมรับรู้อื่นๆ ที่ผ่านเข้ามา

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 175-176) ได้แบ่งประเภทของเจตคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.) เจตคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ หรือพอใจต่อวัตถุ การกระทำ หรือความคิด คนที่มีเจตคติทางบวกมักเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี มากกว่าแง่ร้าย และอาจถูกชักจูง หรือหลอกลวงได้ง่าย

2.) เจตคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ หรือไม่พอใจ วัตถุ การกระทำ หรือความคิดคนที่มีเจตคติทางลบ มักเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย มองคนอื่นเป็นศัตรูไม่ไว้วางใจผู้ใด ทำให้ไม่ยอมที่จะคบค้าสมาคมกับผู้อื่นได้ง่าย ๆ

กาลยาณา คำสุวรรณ และ นิตยา เสาร์มณี (2524 : 234) กล่าวว่า เจตคติอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ คือ

1) การอบรมเลี้ยงดู เช่น เด็กที่เกิดในครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีอารมณ์ใฝ่สนใจศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็น และปฏิบัติอยู่ทุกวัน

2) จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัด ย่อมมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่าคนทั่วไป

3) จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว

4) การรับเอาเจตคติเดิม ของผู้อื่นที่มีอยู่แล้ว มาเป็นเจตคติของเรา เช่น เมื่อเป็นนักศึกษาใหม่ เรามักจะรับเจตคติต่าง ๆ จากนักศึกษาเก่า

5) ลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนมองโลกในแง่ร้าย ก็มีแนวโน้มที่มีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งอื่น ๆ

6) อิทธิพลของสื่อมวลชน

7) ความต้องการที่จะให้สมปรารถนา ทำให้เรามีเจตคติต่อสิ่งอื่นๆ เช่น คนไข้มีเจตคติที่ดีต่อหมอ เพราะหมอบเป็นผู้รักษาโรคของเราให้หายได้

ไพบูลย์ อินทรวินา (2522 : 48) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกี่ยวข้องกับลักษณะ 2 ประการ คือ ความคงที่กับความแปรผัน (Stability-Mobility) สังคมและวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นประจำ ดังนั้น เจตคติจะมีการเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นไปตามสภาพการณ์ทางสังคม และวัฒนธรรม ดังกล่าวด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อความคงที่ และความแปรผันในเจตคติของบุคคล ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ลักษณะพื้นเพของครอบครัว
- 2) อายุ หรือวัยวุฒิ
- 3) เชื้อชาติหรือความฉลาดปราดเปรื่อง
- 4) ระดับการศึกษา
- 5) ระดับชั้นทางสังคม
- 6) ลักษณะอาชีพ
- 7) สภาพภูมิศาสตร์

ชูชีพ อ่อนโลกสูง (2518 : 7) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งเหล่านี้

- 1) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
- 2) เมื่อได้รับประสบการณ์ตรง หรือความสะเทือนใจ หรือประทับใจ
- 3) เมื่อถูกบังคับให้ปฏิบัติไปนาน ๆ
- 4) การรักษาทางจิต เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
- 5) เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

สรุปว่า เจตคติมีทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีผลต่อความคงที่ และความแปรผันในเจตคติของบุคคลนั้น ๆ

ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติของบุคคลต่อเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของบุคคล วัตถุ และสิ่งต่าง ๆ ล้วนให้ประโยชน์แก่บุคคล หรือสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง, 2536 : 55-57)

1. การวัดเจตคติเพื่อการทำนาย เจตคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลนั้นมีการกระทำไปในทำนองใด ดังนั้น การทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้การทำนาย การกระทำของบุคคลได้ ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของผู้อื่นเป็นความต้องการของ มนุษย์และสังคม เพราะจะเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและ อาจเป็นแนวทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ด้วย

2. การวัดเจตคติเพื่อเข้าใจสาเหตุ และผลเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเปรียบเสมือนสาเหตุ ภายในซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำได้ต่าง ๆ กัน เจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลนี้อาจได้รับ สาเหตุมาจากผลภายนอกด้วยสิ่งหนึ่ง และเจตคติของบุคคลอาจเป็นเครื่องกรอง หรือหักเหอิทธิพล ของสาเหตุจากภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลนั้นได้ ดังนั้น การจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุ ภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจน บางกรณีจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่างๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

3. การวัดเจตคติเพื่อหาทางป้องกัน ในสังคมนั้นการที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างไรนั้น เป็นสิทธิของแต่ละบุคคล แต่การที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม ย่อมเป็นไปได้ เมื่อประชาชนมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม

4. การวัดเจตคติเพื่อหาทางแก้ไข ในสังคมประชาธิปไตยบุคคลสามารถจะมีเจตคติ เรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปได้มาก แต่ในบางเรื่องจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นและ เจตคติที่สอดคล้องกัน เพื่อที่ประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน การวัดเจตคติจึงอาจ แสดงให้ทราบว่า บุคคลมีลักษณะที่เหมาะสม หรือไม่เพียงพอ เพื่อประโยชน์ในการหาทางแก้ไข เจตคติที่ไม่ถูกต้องและปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อไป

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 95-96) กล่าวสรุปว่า เจตคติมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือการจัดระบบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
2. ช่วยให้ผู้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจ มาสู่ตัวเขา

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิริยาโต้ตอบหรือการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ หรือเป็นรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้กับบุคคลนั้น

สรุปได้ว่า การรู้เจตคติของคน จึงใช้เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เขาแสดงออกเป็นการรู้ไว้ก่อน เพื่อหาทางป้องกันแก้ไขให้ได้ คนในสังคมที่มีเจตคติดีงามตามสังคมต้องการ ในวงการศึกษายังมีความจำเป็นอย่างมาก ทางโรงเรียนควรศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาที่เรียน ครู - อาจารย์ ผู้สอนมีเจตคติต่อวิชาที่สอน รูปแบบการสอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอน

4. การวัดเจตคติ

เจตคติ เป็นพฤติกรรมภายในที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งตัวเราเองเท่านั้นที่ทราบ การวัดเจตคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ แต่การศึกษาเจตคตินั้นสามารถทำได้

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2538 : 16-18) ได้กล่าวถึงวิธีการศึกษาเจตคติไว้ 3 วิธี คือ

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการหนึ่ง ที่ใช้ศึกษาเจตคติโดยใช้ประสาทหู และตา เป็นสำคัญ การสังเกตเป็นการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลไปอนุมานว่าบุคคลนั้น มีเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร

ปัจจัยที่ช่วยให้การสังเกตได้รับผลดี ผู้สังเกตต้องมีคุณสมบัติ 4 ประการ ดังนี้

1. มีความสนใจต่อสิ่งที่สังเกต (Attention)
2. มีประสาทสัมผัสที่ดี (Sensation)
3. มีสัญชาตญาณที่ดี (Perception)
4. มีความคิดรวบยอดที่ดี (Conception)

2. การให้รายงานตัวเอง (Self-report) เป็นการศึกษาเจตคติของบุคคล โดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมา ซึ่งผู้รายงานตนเองจะเล่า หรือบรรยายความรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาตามประสบการณ์ และความสามารถที่เขา มีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล จากการฟังเราก็สามารถที่จะกำหนดค่าคะแนนของเจตคติได้

3. เทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) เป็นวิธีวัดเจตคติโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นออกมา จะได้สังเกตและวัดได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร

สรุปว่า เจตคติสามารถวัดได้โดยการสร้างแบบวัดเจตคติ เพื่อถามความรู้สึกต่อสิ่งเร้าของความชอบหรือไม่ชอบ

เครื่องมือวัดเจตคติมีหลายชนิด ส่วนใหญ่จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยที่ผู้ให้ข้อมูลตอบเอง หรืออาจจะใช้วิธีสัมภาษณ์ เครื่องมือวัดเจตคติที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537 : 166-177)

1. มาตรวัดเทอร์สตัน (Thurston's Method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดเจตคติเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของเจตคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงเท่า ๆ กัน
2. มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Method) เป็นมาตรวัดที่ใช้กันมาก ซึ่งแบ่งประเภทแนวคำถามออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 ประเภทเห็นด้วยคล้อยตาม (Favorable Statement) ได้แก่ ข้อความที่เป็นไปในทางดี หรือเป็นที่ต้องการของสังคม

- 2.2 ประเภทไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ (Unfavorable Statement) ในแต่ละข้อความหรือคำถาม ให้กำหนดน้ำหนักเป็น 5 ระดับ โดยใช้ข้อความที่แสดงถึงระดับความคิดเห็นหรือเจตคติที่มีต่อเรื่องที่กำหนดในเรื่องที่ถาม คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537 : 229-230) สำหรับการให้คะแนนจะต้องแบ่งตามลักษณะของข้อความว่า เป็นแบบคล้อยตาม (Favorable) หรือไม่เห็นด้วย (Unfavorable)

3. มาตรวัดของกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นการวัดเจตคติในทางเดียวกันและสามารถเรียงลำดับความเข้มข้นและสะสมอย่างมีความหมาย เพื่อเปรียบเทียบกันและกัน อีกทั้งแสดงถึงข้อความแสดงความคิดเห็น

4. วิธีการจำแนกแบบมาตรวัดความหมายของภาษา (Semantic Differential) หรือมาตรวัดของออสกู๊ด (Osgood Method) ในแต่ละข้อคำถามจะมีคุณศัพท์ที่มีความตรงกันข้ามเป็นคู่ ๆ กำกับทางซ้ายหรือขวาของมาตรซึ่งกำหนดเป็น 7 ระดับ

มาตรวัดนี้ วัดได้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณรวมทั้งทิศทาง และความเข้มข้นของปฏิบัติการทางด้านทิศทาง คือ ไปทางดีหรือเลว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ ซึ่งมีข้อดี ดังนี้ (บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2531 : 88 - 89)

1. สร้างได้ง่าย สะดวกในการนำไปใช้ และวิเคราะห์ผล
2. ไม่ต้องหากลุ่มที่จะนำมาตัดสิน เพื่อกำหนดค่าประจำข้อ
3. ไม่ต้องคำนวณค่าประจำข้อ ซึ่งช่วยลดภาระงานลงมาก
4. สามารถวัดเจตคติได้แน่นอนกว่ามาตรวัดเจตคติแบบเทอร์สโตน เพราะผู้ตอบต้องตอบทุกข้อความ ในขณะที่วิธีของเทอร์สโตนเลือกตอบเพียงบางข้อ ผู้ตอบจึงมีโอกาสบิดเบือนความจริงได้
5. มีความเชื่อมั่นสูง ใช้เพียงไม่กี่ข้อก็มีความเชื่อมั่นได้สูงพอ ๆ กับเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้จำนวนข้อมาก
6. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวัดเจตคติที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังสามารถวัดได้ทั้งทิศทางและปริมาณความมากน้อยของเจตคติได้อีกด้วย
7. การตรวจให้คะแนนไม่ยุ่งยาก ขอมให้ผู้ตอบได้พิจารณาระดับความมากน้อยของความรู้สึกของตนเอง (ปราณี ทองคำ, 2539 : 155)

การสร้างมาตรฐานประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2542 : 52-55)

1. กำหนดเรื่องที่จะศึกษาว่ามีโครงสร้างลักษณะใด ให้นิยามศัพท์ให้ชัดเจน
2. การเลือกคำถาม และรวบรวมข้อความความคิดเห็น การเก็บรวบรวมข้อความความคิดเห็นจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมา ข้อความนั้นควรมีลักษณะ ดังนี้
 - 2.1 คำถามทุกข้อต้องเป็นข้อความเกี่ยวกับเจตคติ ไม่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง
 - 2.2 คำถามทุกข้อต้อง ชัดเจน รัดกุมและตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา
 - 2.3 ข้อคำถามนั้น ควรใช้คำและศัพท์ง่าย ๆ ที่ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน พยายามหลีกเลี่ยงคำที่มีความหมายหลายแง่หลายมุม
 - 2.4 ผลการตอบคำถามควรกระจายพอสมควร คือ มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย
 - 2.5 ในมาตรวัดชุดหนึ่ง ๆ ควรมีคำถามประเภทบวก หรือนิมาน (Favorable Statement) และประเภทลบ หรือนิเสช (Unfavorable Statement) อย่างละเท่า ๆ กัน

2.6 คำถามควรมีลักษณะที่สามารถจำแนกเจตคติของบุคคลในแง่ต่าง ๆ ได้ กล่าวคือ บุคคลที่มีเจตคติต่างกัน ควรมีแนวคำตอบปรากฏให้เห็นแตกต่างกัน ส่วนแนวคำตอบใดที่จะตอบเหมือนกันทั้งเจตคติต่างกันควรตัดทิ้งไป

3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 2 ด้าน คือ บวกและลบ ประมาณเท่า ๆ กัน
4. การกำหนดตัวแปรของเจตคติ เมื่อได้ตั้งคำถามไว้เรียบร้อยแล้ว นำคำถามเหล่านั้นมา กำหนดค่าเจตคติ ว่าควรมีค่าตั้งแต่เท่าไรถึงเท่าไร
5. การเลือกคำถาม คำถามทุกข้อที่สร้างขึ้น จะนำไปใช้เป็นแบบสอบถามเจตคติยังไม่ได้ จะต้องนำคำถามไปทดลองดูก่อนว่า คำถามแต่ละข้อนั้นจะเชื่อถือได้ หรือไม่

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) (ธีระพร : 466) มาใช้ในการวัดเจตคติ โดยกำหนดข้อคำถามในรูปคำถามปลายปิด ตามความรู้สึกรู้สึกของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2

3 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4 งานวิจัยในประเทศ

วาสนา มั่งคั่ง (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดและการสอนวิชา พลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 เป็นชายมากกว่า หญิง มีอายุระหว่าง 26-30 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา วุฒิการศึกษาที่จบ กศ.บ., ค.บ., พ.ม. จึงเป็นการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงตามวุฒิ
2. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ด้านการสอนพลศึกษามาแล้ว 1-5 ปี และเคยผ่านการอบรมกีฬาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น
3. สภาพทางเศรษฐกิจของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา มีรายได้อยู่ระหว่าง 2,500 –5,000 บาท ต่อเดือน และคิดว่าตำแหน่งงานที่ได้ปฏิบัติอยู่เป็นตำแหน่งงานที่น่าพึงพอใจมาก และครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพทุกวัน
4. ความคิดเห็นและปัญหาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของครูผู้สอน ด้านความร่วมมือกับชุมชน ทางด้านการกีฬามีปัญหามาก ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นมีปัญหาน้อยและน้อยที่สุด

ประทีป เวทย์ประสิทธิ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ ความเห็นของผู้บริหาร

และครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัด และดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้” จากการศึกษา พบว่า สภาพโรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน และมีครูพลศึกษา 1 คน ทุกโรงเรียนมีการจัดโปรแกรมพลศึกษาดังนี้ คือ โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โครงการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนและโครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ ในด้านสภาพปัญหาส่วนใหญ่มีปัญหาด้านมีครูพลศึกษาน้อย แต่ต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนมากเกินไป ผู้บริหารเห็นว่าวิชาพลศึกษาทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและไม่ครบทุกประเภท สถานที่ฝึกกิจกรรมในร่มไม่เพียงพอ

อร่าม เสียดขุนทด (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนพลศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา”

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูพลศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนพลศึกษา ที่สามารถส่งเสริมการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา สามารถส่งเสริมการปลูกฝังได้ ในระดับมาก
2. นักเรียนเห็นว่าระดับการปฏิบัติของครูพลศึกษา ในการสอนด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ใน ระดับน้อย
3. ครูพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูพลศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษา ที่สามารถส่งเสริมการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่แตกต่างกัน
4. ครูพลศึกษาเพศหญิง กับครูพลศึกษาเพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษา ที่สามารถส่งเสริมการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษาที่สามารถส่งเสริมการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาแตกต่างกัน
6. ครูพลศึกษาเห็นว่า ปัญหาในการสอนพลศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา คือ ครูต้องสอนเน้นเฉพาะทักษะ เนื่องจากจุดประสงค์การเรียนด้านนี้มาก ทำให้ไม่มีเวลาปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา คิดเป็นร้อยละ 76 ครูขาดคู่มือที่แนะนำการสอนพลศึกษาด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา คิดเป็นร้อยละ 70 และครูมีความรู้เรื่องการสอนพลศึกษาด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาน้อย คิดเป็นร้อยละ 27

จรรยา มีสิน (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการในการเรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาของนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นิสิตชาย ต้องการเรียนกิจกรรมพลศึกษาทั่วไปแตกต่าง จากนักศึกษาหญิง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. นิสิตชาย ต้องการด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป วิธีสอน ลักษณะอาจารย์ผู้สอน สถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และการประเมินผล ไม่แตกต่าง จากนิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ความต้องการ ในการเรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปของนิสิต ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา แตกต่างจาก 3.50 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน และนิสิตคณะต่าง ๆ ต้องการเรียนวิชา กิจกรรมพลศึกษา ทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการสอน ลักษณะอาจารย์ผู้สอน สถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พรทิพย์ ไชยลาภ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ นักเรียน และเจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. คุณลักษณะของนักเรียน มีสหสัมพันธ์พหุคูณ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของ ครูมีสหสัมพันธ์พหุคูณ กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. คุณลักษณะของนักเรียน และเจตคติที่มีสหสัมพันธ์พหุคูณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิทย์ บุญช่วย (2541 : รายงานการวิจัย) เรื่อง “เจตคติของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน 3 จังหวัดภาคใต้”

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติของครู – ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนที่เข้าเรียนใน โครงการขยายโอกาส ทางการศึกษา

1.1 เหตุผลที่นักเรียนเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเดิม คือ โรงเรียน อยู่ใกล้บ้าน และเสียค่าใช้จ่ายน้อย

1.2 เหตุผลที่นักเรียนไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเดิม คือไปเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และไปเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา หรือ โรงเรียนอื่นที่ดีกว่า

1.3 ฐานะของนักเรียนที่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดิมส่วนใหญ่ยากจน

1.4 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้เหตุผลว่าทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

2. เจตคติของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

2.1 ครู- ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละในอัตราที่สูงในเรื่องการจัดหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้เวลาเรียน 5 วันต่อสัปดาห์ ระบบ 2 ภาคเรียนว่าจัดได้เหมาะสม

2.2 ครู- ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเห็นแตกต่างกัน ในเรื่องระเบียบวินัยนักเรียน ความเพียงพอของอาคารสถานที่ ความเหมาะสมในการจัดอาคารสถานที่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ความเพียงพอของจำนวนครู และความรู้ความสามารถของครู

2.3 ครู- ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเห็นแตกต่างกัน ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน โดยครูเห็นว่าไม่เพียงพอ ผู้ปกครองไม่แน่ใจ ส่วนนักเรียนเห็นเพียงพอแล้ว

2.4 ในภาพรวมครู- ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 53 , 59 และ 52 ตามลำดับ ในเรื่องการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษา

3. เจตคติของครู- ผู้ปกครอง และนักเรียน ต่อผลผลิต(นักเรียน) ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

3.1 ครู และผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยคิดเป็นร้อยละในอัตราที่สูง (ร้อยละ 95.3 ,81.9 ตามลำดับ) เกี่ยวกับตัวนักเรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดีกว่านักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนในเรื่อง คุณลักษณะของนักเรียนจะดีขึ้น ครูเห็นด้วยเพียงร้อยละ 49.5 และ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 41.1 สำหรับผู้ปกครองเห็นด้วย ร้อยละ 80.0

3.2 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าตัวนักเรียนเอง เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วพ่อแม่จะภูมิใจ หางานง่ายกว่าจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้สูงขึ้น จะเรียนต่อให้สูงขึ้น และในภาพรวม เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดีกว่าเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ครู-ผู้ปกครอง และนักเรียน เสนอปัญหาในการจัดการเรียนการสอน มาน้อยมากจึงไม่สามารถสรุปผลการวิจัยได้

บุญจันทร์ มุลจันทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบพฤติกรรม การสอนพลศึกษาตามการรับรู้ของครูพลศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัวในการสอน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 6 รายการ คือ แต่งกายเหมาะสมกับวิชาที่สอน ใช้ภาษาท่าทาง และการพูดที่เหมาะสมสุภาพ แสดงกิจกรรมายาทที่สุภาพในขณะที่สอน เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา บอกให้เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพลศึกษา ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
2. พฤติกรรมการสอน ด้านการวางแผนจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 6 รายการ คือ มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า สำรวจนักเรียนก่อนสอน มีแบบฝึกหัดทักษะหลายรูปแบบ การจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาที่สอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมอุปกรณ์ บันทึกนักเรียนที่มีโรคประจำตัว
3. พฤติกรรมการสอน ด้านการนำเทคโนโลยี หรือวัสดุอุปกรณ์มาใช้มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 6 รายการ คือ ใช้สื่อทัศนอุปกรณ์เพื่อช่วยในการสอน นำวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาดัดแปลงเป็นอุปกรณ์กีฬา ฝึกให้นักเรียนใช้อุปกรณ์กีฬาในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย และทักษะให้เหมาะสมกับเพศ และวัย แนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้การดูแลรักษาอุปกรณ์กีฬาและสถานที่
4. พฤติกรรมการสอน ด้านลำดับขั้นตอนในระบบการสอนมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 3 รายการ คือ บอกขอบข่ายเนื้อหาวิชา และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง ให้นักเรียนมีสุขปฏิบัติหลังการเรียนทุกครั้ง ดัดแปลงวิธีการสอน และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
5. พฤติกรรมการสอน ด้านการสร้างเสริมแรงจูงใจในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 4 รายการ คือ สร้างบทเรียน หรือกิจกรรมให้มีความสนุกสนาน กระตุ้นให้นักเรียนอยากจะทำฝึกลงตนเองอยู่เสมอ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพลศึกษา และการแข่งขันกีฬาเป็นรายบุคคล
6. พฤติกรรมการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน บุคคลทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกรายการ

นัยนา เทียงภักดี (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาพลศึกษา กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$)
2. นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$)
3. ทัศนคติต่อวิชาพลศึกษามีพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.4440$)
4. ทัศนคติต่อวิชาพลศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย ด้านมุ่งกระทำพฤติกรรม และด้านการรายงานพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.4572$ $r = 0.1815$ ตามลำดับ)
5. ทัศนคติต่อวิชาพลศึกษา ด้านความรู้สึกรู้สึกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย ด้านมุ่งกระทำพฤติกรรม กับการรายงานพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.4049$ และ 0.1869 ตามลำดับ)
6. ทัศนคติต่อวิชาพลศึกษา ด้านความโน้มเอียงที่ต้องการจะปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกาย ด้านมุ่งกระทำพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.4031$)

สุจิตตรา เกลี้ยงพิบูลย์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความก้าวหน้าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD : Student Team Achievement Division กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 1 ปีการศึกษา 2541” พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD : Student Team Achievement Division มีผลความก้าวหน้า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแบบทดสอบหลังเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไสว บรรณาลัย (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” พบว่า

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซิลเวสเตอร์ (Silvester, 1969 : 32-36) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติที่มีต่อการพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา” โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 172 คน พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิพลศึกษาส่วนใหญ่จะปล่อยให้ นักเรียนเล่นตามลำพัง เพราะไม่มีหลักการและวิธีการสอนพลศึกษา ครูที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษามาโดยตรงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการพลศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และวิธีการสอนพลศึกษาด้วย

น็อกเคน (Nokken, 1972 : 32-3764) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของครูประจำชั้นที่สอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา” (Elementary Classroom Teachers Attitude and Practices Relation to Physical Education) โดยใช้แบบสอบถาม ถามครูประจำชั้นที่สอนพลศึกษาเอง จำนวน 361 คน ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่เห็นว่า วิชาพลศึกษา มีความสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน
2. การสอนวิชาพลศึกษา ควรจะให้ครูพิเศษ และมีวุฒิพลศึกษาสอน
3. ครูผู้มียุ่ น้อยยอมรับว่า มีความสามารถในการสอนวิชาพลศึกษา มากกว่าครูอายุมาก
4. ครูผู้ชายยอมรับว่า มีความสามารถในการสอนพลศึกษาได้ มากกว่าครูผู้หญิง
5. ชั่วโมงสอนพลศึกษา และเวลาสำหรับจัดกิจกรรมพลศึกษามีน้อยเกินไป
6. การสอนกิจกรรมประเภทลอคโพน การเล่นห้อยโหน การต่อสู้ กรีฑาประเภทลู่และประเภทลาน ครูส่วนมากมีความสามารถในการสอนไม่ดีเท่าที่ควร
7. อุปสรรคในการสอนวิชาพลศึกษา คือ ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน และไม่สามารถแต่งชุดฝึกได้ ขาดสถานที่สำหรับจัดเก็บอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา

วิลลาร์ด (Willard, 1974 : 6504 -A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพโปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ของรัฐเทนเนสซี” (An Assessment of Physical Education in Selected Elementary Schools) เพื่อที่จะทราบถึงทัศนคติของผู้บริหาร และครูที่มีความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมพลศึกษา ถามเกี่ยวกับด้านปรัชญา อุปกรณ์การสอน และเครื่องอำนวยความสะดวก เทคนิค และวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า มีความแตกต่างกัน ระหว่างทัศนคติของครูพลศึกษา กับครูประจำชั้น เกี่ยวกับโปรแกรมพลศึกษาและมีความแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารที่มีความเข้าใจ และไม่เข้าใจโปรแกรมพลศึกษา

เฮนน์ (Hein, 1975 : 2149) ได้ “สำรวจการจัดโปรแกรมพลานามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐฮาวาย” (A Survey to Determine the State of the Secondary Health and Physical Education Programs in the Districts and Island in the State of Hawaii) โดยใช้แบบสอบถาม ถามผู้บริหารโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง 65 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ขาดการวางแผนที่ดี เนื่องจากขาดครูที่มีวุฒิพลศึกษา ทำให้การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนพลศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร ครูมีชั่วโมงการสอนมากเกินไป และขาดวิธีการสอนที่ดี

ซัวเรซ (Suarez, 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินผลโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา ของรัฐเปอร์โตริโก” (An Evaluation of the Physical Education Programs in the Public Secondary Schools of Puerto Rico) ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อเป็นการประเมินค่าโปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐเปอร์โตริโก จำนวน 12 โรงเรียน โดยพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผล ขึ้นกับด้านต่อไปนี้

1. การจัดดำเนินการ
2. ลักษณะของโปรแกรม และกิจกรรม
3. อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก
4. ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้
5. ผลที่ได้จากการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสำรวจ และการสัมภาษณ์ คณะครูสอนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนส่วนมากยังอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี การนำโปรแกรมพลศึกษาที่วางแผนโปรแกรมโดยรัฐมาใช้ นั้น เป็นโปรแกรมที่ไม่ตรงกับสภาพเป็นจริงสถานะของโรงเรียนนั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยไม่มีจำนวนนักเรียนที่แน่นอน การเรียนพลศึกษาในชั้นเรียนขาดอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ซึ่งทำให้เป็นผลกระทบกระเทือนต่อการสอนและกระบวนการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

เฮนส์ลีย์ (Hensley, 1975 : 765) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ของรัฐเทนเนสซี” (An Assesment of Physical Education Programs in Selected Elemetary Schools) เพื่อที่จะทราบถึงทัศนคติของผู้บริหาร และครูที่มีความรู้และความเข้าใจในโปรแกรมพลศึกษา กับผู้บริหารที่ไม่มีความเข้าใจในโปรแกรมพลศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ไปยังผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 113 คน เกี่ยวกับด้านปรัชญา การจัดและการดำเนินการด้านบริหาร การจัดชั้นเรียน และโปรแกรมการสอน ครูผู้สอน อุปกรณ์การสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก เทคนิค และวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างทัศนคติของผู้บริหารที่มีความเข้าใจ และไม่มีความเข้าใจ

โปรแกรมพลศึกษา และมีความแตกต่างกันระหว่างทัศนคติของครูพลศึกษา กับครูประจำชั้นเกี่ยวกับโปรแกรมพลศึกษา

เบล (Beale, 1975 : 5912) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเลือกแบบการสอนวิชาพลศึกษา โดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา” โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ครูผู้สอนพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ทางภาคใต้ของรัฐคาโรไลนา จำนวน 10 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โปรแกรมพลศึกษาเป็นส่วนสำคัญ ของโปรแกรมในชั้นประถมศึกษา
2. การสอนแบบโปรแกรมนี้มีประโยชน์มาก เพราะเป็นการช่วยเด็กในทุก ๆ ทางและยังเป็นการช่วยเหลือครูผู้สอน ทำให้การสอนดำเนินตามหลักสูตรด้วยดี แต่ขาดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะทำให้การสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์
3. ด้านทุนทรัพย์ มีความจำเป็นมากที่จะสร้างโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ให้สมบูรณ์ได้ ครูผู้สอนควรจะเลือกใช้ทุนทรัพย์เท่าที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนประถมศึกษาทุกท่านมีส่วนเป็นผู้สนับสนุน โปรแกรมการสอนให้ดำเนินลุล่วงไปด้วยดี
5. ด้านทุนทรัพย์ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อโปรแกรมการสอนพลศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐคาโรไลนา ตอนใต้
6. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ควรจะมีความรู้ ความสามารถ และเตรียมตัวในการสอนเป็นอย่างดี ถ้าครูผู้สอนไม่มีความสามารถเพียงพอ การสอนโปรแกรมก็จะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
7. แนวความคิด หรือรูปแบบของการสอนพลศึกษาที่ใช้อยู่ นักการศึกษาทั้งหลายได้พยายามปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

วิลเลียม (William, 1977 : 2430) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสอนพลศึกษาแบบโปรแกรมของโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอลาบามา” (The Status of the Elementary Physical Education Programs in the State of Alabama) โดยใช้แบบสอบถาม ครูสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 100 โรงเรียน ในรัฐอลาบามา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ
2. ครูที่มีอยู่ปฏิบัติงานไม่ได้เต็มความสามารถ
3. การบริการทางด้านสุขภาพที่จัดให้นักเรียนมีไม่พอ

ร็อบบิ้น (Robbins, Stephen Barry, 1981 : Eric) ทำการวิจัยเรื่อง “การวัดเจตคติที่มีต่อพลศึกษาของนักเรียนประจำตำบล ในโคลัมเบีย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ”

(The Development of an Instrument to Measure Attitudes toward Physical Education in District of Columbia Public School Secondary Students) จากการศึกษาพบว่า

- 1) อุปกรณ์ที่ใช้วัดเจตคติของนักเรียนควรมีความไว้วางใจได้ .70
- 2) อุปกรณ์ชิ้นนี้สามารถพัฒนา เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างผลการคาดคะเนและคะแนนจริงของนักเรียน

แท็นนีฮิล (Tannehill, Deborah : Zakrajsek, Dorothy, 1993 : Eric) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อวิชาพลศึกษา” (Student Attitudes toward Physical Education : A Multicultural Study) พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับวิชาพลศึกษาเนื่องจากมีความสนุกสนาน ส่วนนักเรียนอีกหลายคนที่มีทัศนคติทางลบต่อการมีสุขภาพที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างของวัฒนธรรม แต่ก็ไม่ชัดเจนมากนัก

แท็นนีฮิล (Tannehill, Deborah ; And Others, 1994 : Eric) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษา” Attitudes toward Physical Education : Their Impact on How Physical Education Teachers Make sense of Their Work) จากกรรอกแบบสอบถาม ซึ่งให้เห็นว่านักเรียนไม่ได้เกิดความยุ่งยากต่อการเรียนวิชานี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้ตื่นเต้น และไม่ได้สังเกตว่าการเรียนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ขัดแย้งกับวิชาการศึกษาในท้องถิ่นแต่อย่างใด

จอห์น (John F. 1996 : 3049) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจถึงเป้าหมายของวิชาพลศึกษาของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา” (Physical Education Teachers perceptions of the goals of high school Physical Education) เพื่อที่จะศึกษาครูผู้สอนวิชาพลศึกษาว่า มีความเข้าใจถึงเป้าหมายของการสอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนโปรแกรมพลศึกษา จำนวน 236 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายสูงสุดโดยเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมพลศึกษา สัปดาห์ละ 3 ครั้ง แต่เป้าหมายที่ให้นักเรียนมีความสามารถ มีความชำนาญด้านใดด้านหนึ่งของกิจกรรมพลศึกษามีน้อย

พามิล่า (Pamela, 1999 : Eric) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของครูที่มีต่อหลักสูตรพลศึกษา” (Stability of Teachers Attitudes toward Curriculum in Physical Education) ต่อเป้าหมาย 4 ประการของวิชาพลศึกษา คือ กิจกรรมความแข็งแรงของร่างกาย, การเคลื่อนไหว และทักษะในการเคลื่อนไหวและพัฒนาการด้านสังคม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูพลศึกษา จำนวน 121 คน ในปี 1996 – 1998 ผลของการศึกษาได้จัดสัดส่วนเป็น 40, 41, 49 และ 56 ตามลำดับ

ซิลเวอร์แมน (Silverman , 1999 : Eric) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษา” (Student Attitude toward Physical Education and Physical Activity) พบว่าการศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมที่มีต่อวิชาพลศึกษา และกีฬาที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ผลการสำรวจ ระบุว่านักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา หลายคนชอบวิชาพลศึกษา เพราะสนุก บางคนไม่ชอบที่ต้องทดสอบความแข็งแรง

อลเลน (Allan, 1999 : Eric) ศึกษาเรื่อง “การสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ” (Getting Students to Learn about Information Systems Project Management An Experiment in Student-Centered Learning) การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบของการจัดระบบข้อมูล ประกอบด้วยการศึกษารายบุคคล และการอภิปรายกลุ่ม กับการแนะนำ การเก็บสะสมข้อมูล การรายงาน และการเรียนแบบเครือข่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึง การเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ และมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม และนักเรียนมีความรับผิดชอบ แม้ว่านักเรียนบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจ หรือสงสัยในการเรียน

สก็อต (Scott, 1999 : Eric) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สำหรับการเรียนเป็นกลุ่มใหญ่” (Reflections on Student-Centered Learning in a Large Class Setting) ปีแรกของการจัดการรายวิชาสำหรับนักเรียน จำนวน 250 คน สำหรับการจัดห้องเรียนแบบอิสระ และมีการอภิปรายผลการเรียนของนักเรียน ผลการเรียนของนักเรียนที่สำรวจจากพฤติกรรมในชั้นเรียน ในอีก 1 ปีต่อมา ผลสรุปออกมาว่า กลวิธีการเรียนแบบอิสระมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ผู้มีส่วนรับผิดชอบทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน จึงจะทำให้การศึกษาทางด้านพลศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ตัวครูผู้สอน ผู้เรียนและผู้บริหาร จะต้องเห็นความสำคัญของการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้สึกร่วมกันที่ดี ต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ ให้การส่งเสริมสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน ส่วนครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทราบถึงหลักการของวิชาพลศึกษาและทุ่มเทให้กับผู้เรียน ผู้เรียนเองก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนด้วย การเรียนการสอนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดไว้